שסופה לטמא טומאה חמורה אמר חזקיה הואיל ויכול לגוררה ולהעמידה על פחות מכזית א"ל ר' ירמיה לרבי זירא ומי אמר חזקיה הכי והא איתמר שחט בה שנים או רוב שנים ועדיין היא מפרכסת חזקיה אמר אינה לאברים ר' יוחנן אמר ישנה לאברים חזקיה אמר אינה לאברים מתה היא רבי יוחנן אמר ישנה לאברים לאו מתה היא א"ל יצתה מכלל חיה ולכלל מתה לא באת גופא שחט בה שנים או רוב שנים ועדיין היא מפרכסת חזקיה אמר אינה לאברים ר' יוחנן אמר ישנה לאברים אמר ר' אלעזר נקוט להא דר' יוחנן בידך דתני רב אושעיא כוותיה דתני רב אושעיא א) ^אישראל ששחט בהמה טמאה לעובד כוכבים שחט בה שנים או רוב שנים ומפרכסת א] מטמאה טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבלות אבר הפורש ממנה כפורש מן החי ובשר הפורש ממנה כבשר הפורש מן החי ואסור לבני נח ואפי' לאחר שתצא נפשה ^בשחט בה אחד או רוב אחד אינה מטמאה טומאת אוכלין ^גנחרה אין בה טומאה של כלום ^דועובד כוכבים ששחט בהמה טהורה לישראל ומפרכסת מטמאה טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבלה אבר הפורש ממנה כפורש מן החי ובשר הפורש ממנה כפורש מן החי ואסור לבני נח ואפילו לאחר שתצא נפשה שחט בה אחד או רוב אחד אינה מטמאה טומאת אוכלין נחרה אין בה טומאה של כלום ב) ^השחט עובד כוכבים במקום שאין עושה אותה טרפה ובא ישראל וגמרה כשרה שחט ישראל בין במקום שעושה אותה טרפה ובין במקום שאין עושה אותה טרפה ובא עובד כוכבים וגמר שחיטתו פסולה ג) ^והרוצה שיאכל מבהמה קודם שתצא נפשה חותך כזית בשר מבית שחיטתה ומולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה וממתין לה עד שתצא נפשה ואוכלו אחד עובד כוכבים ואחד ישראל מותרין בו מסייע ליה לרב אידי בר אבין דאמר רב אידי בר אבין א"ר יצחק בר אשיין הרוצה שיבריא חותך כזית בשר מבית שחיטה ומולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה וממתין לה עד שתצא נפשה אחד עובד כוכבים ואחד ישראל מותרים בו בעי ר' אלעזר שהה בה דרס בה מהו א"ל ההוא סבא הכי א"ר יוחנן צריכה הכשר שחיטה כבהמה טהורה הכשר למאי אמר רב שמואל בר יצחק בדיקת סכין בעא מיניה רבי זירא מרב ששת מהו שתציל על הבלועין שבתוכה א"ל מטמאה טומאת אוכלין ומצלת א"ל אינה מטמאה טומאת נבלות ולא תציל אמר אביי ^זאינה מצלת על הבלועים שבתוכה דהא מטמאה טומאת אוכלין ^חוהרובעה חייב דהא אינה מטמאה טומאת נבלה: רבי יהודה אומר האלל [וכו']: אמר רב הונא ^טוהוא שכנסו ואמר רב הונא ^ישני חצאי זיתים שישנן על גבי העור העור מבטלן

אליבא

שסופה לטמא טומאה חמורה. אדם ובגדים אם יאכלנה הילכך אינה צריכה הכשר דילפינן מזרעים. וטעמא ב] דמחשבה משום דסתמא לאו לאכילה קיימא ובכפרים קיימינן שאין רגילים לאכול עופות אבל בכרכים תנן ג] (עוקצים פ"ג משנה ג) דאין צריכין מחשבה דסתמא לאכילת עובדי כוכבים עומדת: **אמר חזקיה.** שאני מתניתין דמפרכסת קיימינן שעדיין אין בה טומאה חמורה וסופה נמי שמא לא תבא לידי טומאה חמורה שהרי הוא יכול לגוררה לגירורים דקים פחותים פחותים מכזית עד שתכלה כולה ושוב לא תטמא טומאת נבלות אבל נבלת עוף טהור כבר מתה וראויה לטמא טומאה חמורה: **ומי אמר חזקיה הכי.** אלמא סבירא ליה לחזקיה הא דתנן דאין טומאת נבלות במפרכסת: **שחט בה.** בטמאה: **אינה לאברים.** אין בן נח מוזהר עליה משום אבר מן החי וכ"ש בטהורה דליכא מידי דלישראל שרי ולעובד כוכבים אסור ואפילו רבי יוחנן מודי בה בטהורה: **א"ל.** מודה חזקיה דאינה מטמאה כנבילה ואע"פ שמותרת לבני נח דיצאה מכלל חיה ולכלל מתה לא באת ובטומאת נבלות כתיב ד) וכי ימות: **דתני רב אושעיא כוותיה.** דאסורה לבני נח: **מטמאה טומאת אוכלין.** אם נגעה בשרץ וחזרה ונגעה באוכלין הואיל וישראל שחטה שחיטה מעלייתא וחישב עליה להאכילה לעובד כוכבים כדפרישית לעיל ה): **כפורש מן החי.** ומטמא מיד כאבר מן הנבלה דאמרי' בהאי פירקא (לקמן דף קכח:) אבר מן החי מטמא כנבלה: **ובשר הפורש ממנה כפורש מן החי.** אין בו טומאה דבשר הפורש מן החי טהור ולהכי הוי ד]כמן החי שאסור לבני נח: **אפילו לאחר שתצא נפשה.** הואיל ונחתך מחיים והיינו כר' יוחנן: **שחט בה אחד אינה מטמאה טומאת אוכלין.** דלא אשכחן היתר אכילה בדכוותה לא לישראל ולא לבני נח וכן בנחרה ועודה מפרכסת: **מטמאה טומאת אוכלין.** הואיל ויש היתר אכילה בדוגמתה אם שחטה ישראל השתא נמי מהניא לה הך מחשבת עובד כוכבים לצורך ישראל לשויה אוכל: **במקום שאין עושה אותה טרפה.** כגון חצי קנה: **שחט ישראל.** וגמר עובד כוכבים הואיל וגמרו ביד עובד כוכבים טרפה: **יפה יפה.** יותר מבשר אחר מפני שלא הספיק דמו לצאת וכשחותכו נבלע בתוכה לפי שכשהבהמה מוציאה נשמה היא מתאנחת ומוציאה דמה יפה: **וממתין לה עד שתצא נפשה.** כדתניא בארבע מיתות (סנהדרין דף סג.) מנין לאוכל מבהמה קודם שתצא נפשה שהוא בלא תעשה שנאמר [ויקרא יט] לא תאכלו על הדם ואסמכתא דרבנן בעלמא היא: **אחד עובד כוכבים ואחד ישראל מותרים בו.** דהואיל ומותר לישראל הותר אף לעובד כוכבים דליכא מידי דלישראל שרי ולעובד כוכבים אסור. אבל הנך דלעיל שחיטת טמאה וכן שחיטת עובד כוכבים בטהורה אין בה היתר לישראל ולעובד כוכבים נמי לא משתריא דחיה היא: **מסייע ליה לרב אידי.** הא דקתני שאף העובד כוכבים מותר בו: **שיבריא.** בשר זה טוב לרפואה: **בעי רבי אלעזר.** ה]מתניתין דישראל בטמאה ועובד כוכבים בטהורה דטעמא דמשוינן לה אוכלא משום שחיטה היא דהא נחרה אין בה טומאה: **שהה בה או דרס מהו.** מי הוי כנחירה ולא מטמאה: **כבהמה טהורה.** כאילו מטהרה לאכילה: **למאי.** הלכתא קא דייק כולי האי הכשר שחיטה בטהורה ו): **מהו שתציל על הבלועין שבתוכה.** ישראל בטמאה ועובד כוכבים בטהורה ומפרכסת ובלעה כלים בחייה והרי היא באהל המת מהו שתציל עליהן כדאמרן בבהמה המקשה (לעיל דף עא:) בלע טבעת טהורה ונכנס לאהל המת לא נטמאה הכא מאי כיון דאינה מטמאה טומאת ו]נבלות חיה היא (א) או דילמא כיון דמטמאה טומאת אוכלין אינה מצלת דלאו בלוע הוא. ובישראל בטהורה לא מיבעי לן דודאי אינה מצלת הואיל ואף באכילה מותרת ועובד כוכבים בטמאה פשיטא לן דמצלת הואיל ואין בה טומאה של כלום אלמא חיה היא: **א"ל מטמאה טומאת אוכלין.** אלמא מתה היא: **ומצלת.** בתמיה: **אמר אביי אינה מצלת כו'.** לחומרא: **חייב.** מיתה במזיד וחטאת בשוגג: **והוא שכנסו.** דגלי דעתיה דלא בטליה מעיקרא אבל נתכנס מאליו ז]כמו שכנסוהו תינוקות אחר הפשט לא הואיל ובטל מתחלה ונעשה עור תו לא הדר הוי בשר דלטומאת אוכלין הוא דמהניא מחשבה לשויה אוכלא דאפילו עור שלקו מטמא טומאת אוכלין [לעיל עז:] אחרי שעשאו רך אבל לשויה בשר לא:

פלוגתא

הואיל ויכול לגוררה ולהעמידה על פחות מכזית. פ"ה שיכול לחותכה בחתיכות קטנות פחותות מכזית בעודה מפרכסת ולא היה צריך לפרש כן אלא אפילו חתיכות גדולות ובלבד שלא יהיו אברים דבשר מן החי לא מטמא כדאמר לקמן בפרקין (דף קכח:) ועל הנבלה הוא דקאמר צריך שישייר ויעמיד על ז) (טומאה) פחות מכזית: **ולהעמידה** על פחות מכזית. וא"ת השתא נמי סופו לטמא טומאה חמורה כיון דאילו מצטרף ליה עם חצי זית אחר מטמא כדאמר פ' דם שחיטה (כריתות דף כא.) וי"ל דהתם בנבלה שמתה לגמרי מהני צירוף אבל הכא הואיל וסופו לטמא טומאה חמורה אחר שתמות שיצרפנה לכזית לא אמרי': **ומי אמר חזקיה הכי.** דחזקיה אחזקיה °ניחא ליה לאקשויי אע"ג דהוי מצי לאקשויי בלאו הכי ממתניתין דקתני אבל לא טומאת נבילות אחזקיה דאמר מתה היא: **נחרה** אין בה טומאה של כלום. היינו נמי אין מטמאה טומאת אוכלין דקתני גבי שחט בה סימן אחד אלא משום דלא עשה בה דרך שחיטה נקט האי לישנא כלומר נחרה ח) והתם פשוט דאין בה טומאה כלל כיון דלא עבד כלל דרך שחיטה: **ועובד** כוכבים ששחט בהמה טהורה לישראל. רבותא נקט דאפי' לישראל דבשחיטה תליא מילתא אבר הפורש ממנה כפורש מן החי: **אביי** אמר אינה מצלת כו'. וטעמא משום דכי חיה היא לכל דבריה ולכך רובעה חייב ומ"מ מטמאה טומאת אוכלין כיון דבת אכילה היא ובקונט' פירש משום דלחומרא ותימה אי ספיקא היא אמאי רובעה חייב:

אי

עין משפט נר מצוה

לו א ב ג ד מיי' פ"ג מהל' טומאת אוכלין הלכה ד:

לז ה מיי' פ"ד מהלכות שחיטה הל' יג טוש"ע י"ד סי' ב סעיף י:

לח ו מיי' פ"א שם הל' ב סמג לאוין קלו טוש"ע י"ד סי' כז:

לט ז מיי' פ"ב מהל' טומאת מת הל' ג:

מ ח מיי' פ"א מהלכות איסורי ביאה הל' יב:

מא ט מיי' פ"א מהל' שאר אבות הטומאות הלכה ח:

מב י מיי' שם הלכה יב:

שיטה מקובצת

א] מטמאה טומאת אוכלים. נ"ב עי' תוס' לעיל דף כ"ב: ב] וטעמא דצריכה מחשבה משום: ג] אבל בכרכים תנן בבכורות דאין צריכין: ד] ולהכי הוי כפורש מן החי שאסור: ה] בעי ר"א מתניתא: ו] כיון דאינה מטמאה טומאת [נבלות] חיה היא ומצלת או דלמא: ז] אבל נתכנס מאליו כגון שהכניסוהו תינוקות או חיה אחר הפשט:

מסורת הש"ס

א) [תוספתא אהלות רפ"ב], ב) לעיל יט:, ג) לעיל לג., ד) [ויקרא יא], ה) [ע"א ד"ה השוחט], ו) [כטהורה רש"ש], ז) ר"מ מ"ז, ח) נ"ל התם בלא וי"ו. מהר"מ,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ומי וכו' ניחא ליה. עי' לעיל דף קטז ע"ב תוד"ה ומי:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מהו שתציל וכו' חיה היא ומצלת או דלמא:

מוסף רש"י

הרוצה לאכול כו'. משום דמעלי כדאמר לקמן בסמוך הרוצה שיבריא כו' (לעיל לג.). **מבית שחיטתה.** שאינו מחוסר הפשט ויכול לחותכו מיד קודם יציאת הנפש וממתין לה עד שתצא נפשה, דאמרינן בארבע מיתות (סנהדרין סג.) מנין שאסור לאכול מן הבהמה קודם שתצא נפשה ת"ל לא תאכלו על הדם (לעיל לג.). **אחד עובד כוכבים כו'.** ולא אמרינן במיתה תליא מילתא והויא אבר מן החי לגבייהו (שם). **ומדיחו יפה יפה.** מפני שעדיין נבהל הדם לצאת ולא יצא (שם).

אליבא דמאן אי אליבא דר' ישמעאל האמר לא מבטל עור ואי אליבא דר"ע פשיטא האמר מבטל עור לעולם אליבא דרבי ישמעאל וכי אמר רבי ישמעאל לא מבטל עור ה"מ שפלטתו חיה אבל פלטתו סכין בטיל ת"ש ר' יהודה אומר האלל המכונס אם יש כזית במקום אחד חייבין עליו ואמר רב הונא והוא שכנסו אי אמרת בשלמא פלטתו סכין לרבי ישמעאל נמי לא בטיל רב הונא דאמר כרבי ישמעאל אלא אי אמרת פלטתו סכין לר' ישמעאל בטיל רב הונא דאמר כמאן אלא לעולם פלטתו סכין לר' ישמעאל לא בטיל ורב הונא דאמר כר"ע פשיטא מהו דתימא כי קאמר ר"ע ה"מ פלטתו סכין אבל פלטתו חיה לא בטיל קמ"ל טעמא דר"ע מפני שהעור מבטלן ל"ש פלט חיה ול"ש פלט סכין כדקתני סיפא מפני מה ר"ע מטהר בעור מפני שהעור מבטלן: **מתני'** (א)[א]אלו שעורותיהן כבשרן עור האדם ועור חזיר של ישוב [ב]ר' יהודה אומר אף עור חזיר הבר ועור [ג]חטרת של גמל הרכה ועור הראש של עגל הרך ועור הפרסות ועור בית הבושת ועור השליל ועור של תחת האליה ועור האנקה והכח והלטאה והחומט [ד]ר' יהודה אומר הלטאה כחולדה (ה)[ב]וכולן שעבדן או שהילך בהן כדי עבודה טהורין חוץ מעור האדם [ו]ר' יוחנן בן נורי אומר שמונה שרצים יש להן עורות: **גמ'** [ז]אמר עולא דבר תורה עור אדם טהור ומה טעם אמרו טמא גזירה שמא יעשה אדם עורות אביו ואמו שטיחין ואיכא דמתני לה אסיפא וכולן שעיבדן או שהילך בהן כדי עבודה טהורין חוץ מעור אדם אמר עולא דבר תורה עור אדם שעבדו טהור ומה טעם אמרו טמא גזירה שמא יעשה אדם עורות אביו ואמו שטיחין מאן דמתני לה ארישא כ"ש אסיפא ומאן דמתני אסיפא אבל ארישא טומאה דאורייתא: ועור חזיר [וכו']: במאי קמיפלגי מר סבר האי אשון והאי רכיך ומר סבר האי נמי רכיך: עור חטרת של גמל הרכה: וכמה גמל הרכה אמר עולא א"ר יהושע בן לוי כל זמן שלא טענה בעי ר' ירמיה הגיע זמנה לטעון ולא טענה מהו בעי אביי לא הגיע זמנה לטעון וטענה מהו תיקו יתיב ר"ל וקמיבעיא ליה כמה גמל הרכה א"ל רבי ישמעאל בר אבא הכי א"ר יהושע בן לוי כל זמן שלא טענה א"ל תיב לקבלי יתיב רבי זירא וקמיבעיא ליה כמה גמל הרכה א"ל רבין בר חיננא הכי אמר עולא א"ר יהושע בן לוי כל זמן שלא טענה הוה קתני לה א"ל חדא הויא לך א] אמרת [ח]תא חזי מה בין תקיפי ארעא דישראל לחסידי דבבל: ועור הראש וכו': וכמה עגל הרך עולא אמר בן שנתו ר' יוחנן אמר כל זמן שיונק איבעיא להו היכי קאמר עולא בן שנתו והוא שיונק ואמר

פלוגתא דר' ישמעאל ור"ע בפירקין (לקמן דף קכד.) במתני' דקתני היו עליו שני חצאי זיתים מטמאין במשא שהרי נשא כזית נבלה ואין מטמא במגע דאין נוגע וחוזר ונוגע ור"ע אומר לא במגע ולא במשא אלמא לר' ישמעאל לא מבטל עור ולר"ע מבטל: ה"ג **אי אליבא דר"ע פשיטא.** דהא מתניתין היא: **לעולם אליבא דרבי ישמעאל.** ואשמועינן רב הונא דכי אמר רבי ישמעאל לא מבטל עור הני מילי בפלטתו חיה שנעשה שלא מדעת אבל פלטתו סכין מדעת ביטלו: **ואמר רב הונא והוא שכנסו.** אחר הפשט דגלי דעתיה דלא בטליה מעיקרא אבל לא כנסו לא. מדמוקים לה בשכנסו מכלל דבשפלטתו סכין בשנים ושלשה מקומות קאמר וקתני חייבין עליו אלמא אי בטלינהו איהו במתכוין בטילי אבל עור לא מבטל דאי בטלינהו עור תו לא הדרי למיהוי נבלה: **אי אמרת בשלמא פלטתו סכין לרבי ישמעאל נמי לא מבטל.** עור: **רב הונא.** דאוקמה לרבי יהודה בשהיה זית מתחלה לחצאין ואפ"ה לא בטלינהו עור מעיקרא הוא דאמר כרבי ישמעאל דאוקמיה לרבי יהודה אליבא דרבי ישמעאל ורבנן כר"ע: **אלא אי אמרת פלטתו סכין.** רבי ישמעאל מודי דמבטל עור: **רב הונא.** דאוקמה לדר' יהודה כשהיה זית זה מתחלה לחצאין ואפ"ה לר' יהודה לא בטיל: **דאמר כמאן.** בשלמא אי לא דרב הונא דאמר והוא שכנסו הוה מוקמינא לר' יהודה בשפלטתו תחלה ב]ביחד ומש"ה לא בטיל דכי פליגי רבי ישמעאל ור"ע בשתי חצאי זיתים פליגי אבל בכזית שלם מודו כדתני ריש פלוגתייהו עור שיש עליו כזית בשר כו' ורבנן סברי כי מודו רבי ישמעאל ור"ע בכזית שלם הני מילי בפלטתו חיה אבל פלטתו סכין אפילו כזית בטל אבל השתא דאוקמה רב הונא בשני חצאי זיתים דאמר כמאן: הכי גרסינן **אלא לעולם פלטתו סכין לרבי ישמעאל נמי לא בטיל ורב הונא דאמר אליבא דר"ע.** כלומר הא דאמר רב הונא לעיל העור מבטלו אליבא דר"ע אמרה והיא דר' יהודה אליבא דר' ישמעאל: **קמ"ל.** רב הונא דאפי' פלטתו חיה ג] מפני שעור מבטלו משמע טעמא בעור תליא ואף על גב דלא בטלינהו איהו: **מתני' אלו שעורותיהן.** מטמאין כבשרן: **ועור חזיר של ישוב.** מפני שהוא רך ואוכלין אותו: **חטרת.** חלדרוב"א שיש לו לגמל: **גמל הרכה.** מפרש בגמרא עד כמה נקראת רכה: **עגל הרך.** נמי מפרש בגמרא עד כמה: **ועור הפרסות.** כעין שחותכין הרגלים וכל אותו העור רך הוא: **בית הבושת.** בית הרחם של נקבה: **ועור של תחת האליה.** עור הזנב מתחת מקום שאין שער מפני שהוא רך: **האנקה.** הריצו"ן: **הלטאה.** ליתיירד"א: **חומט.** לימצ"א שתחלת ברייתו בכעדשה לא ודבוק בתיק שלה שגדל והולך עמה תחלתו כעדשה ממש הוא בשוליו: **הלטאה כחולדה.** עורה חלוק מבשרה: **וכולן שעיבדן.** כל אלו שאמרו שהן מטמאין כבשר אם עיבדן נעשה עור ובטלו מתורת בשר וטהורין: **או שהילך בהן.** ששטחן לדרוס עליהן ברגלים שהוא קצת עיבודן: **יש להן עורות.** ואין מטמאין כבשרן: **גמ' דבר תורה עור האדם טהור.** דלאו בשר הוא ולא הוי בכלל מת: **שטיחין.** למטה ולקתדרא לישב עליהן ששוטחין עור על גבי מטה במקום חבלים: **מאן דמתני לה.** לדעולא: **ארישא.** דאפילו כי לא עיבדו נמי לא מטמא אלא מדרבנן כל שכן אסיפא דהא דקתני חוץ מעור האדם דאף על גב דעיבדו טמא מדרבנן הוא ומשום דעולא: **ומאן דמתני לה.** גזירה דעולא אסיפא: **אבל ארישא.** כשלא עיבדו סבירא ליה דטומאתו מן התורה: **אשון.** קשה: **שלא טענה.** משוי: **תיב לקבלי.** שאמרת לי דבר טעם ויישר כחך: **הוה קתני לה.** חוזר ושונה פעם שניה כסבור שלא שמעה: **חדא הויא לך אמרת.** דבר חידוש אחד היה בידך שאין בידינו הרי אמרתו ולמה תחזור ותשננו פעם שניה להראות חכמתך: ר"ל מתקיפי דארעא דישראל הוה כדאמרינן בפרק קמא דיומא (דף ט:) מאן דמשתעי ריש לקיש בהדיה יהבי ליה עיסקא בלא סהדי והכא א"ל תיב לקבלי ורבי זירא דמבבל סלק להכא כדאמרינן בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פה.) רבי זירא אותיב ארבעין תעניתי דנשתכח מיניה תלמודא דבבלאי ומחסידי דבבל הוה כדאמרינן ד] בהשוכר את הפועלים (שם) רבי זירא (אותיב) כל תלתין יומין בדיק נפשיה ושגר תנורא וסליק בגוה חזי מאי אכספיה להאור מדרבנן: **והוא שיונק.** אבל פירש מלינק אף על פי שעדיין הוא בתוך שנתו כבר הוקשה עורו ואם עבר שנתו נמי אף על פי שיונק לא דתרתי בעינן: וקאמר

אי אמרת בשלמא פלטתו סכין לרבי ישמעאל לא בטלה רב הונא דאמר כר' ישמעאל. וא"ת והא ר' ישמעאל בלא כנסו קאמר ור' יהודה בעי כנוס כדאמר רב הונא וי"ל דפלוגתייהו דר' ישמעאל ור"ע בפלטתו חיה לכך לא בעי ר' ישמעאל כנוס אבל פלטתו סכין אי לא בטל לרבי ישמעאל צריך נמי כניסה ועוד דרבי ישמעאל נמי (א) בכנסו איירי ואין זה דוחק ה] כמו דמפרש מילתיה דרבי יהודה הכי: **רב הונא דאמר כמאן.** לעיל (דף קכא.) כי קאמר וחד אמר מקצת פלטתו חיה ומקצת פלטתו סכין דבעי למימר דפלטתו סכין הוי פלוגתא דר' יהודה ורבנן דלר' יהודה לא בטל ט) לא מצי למפרך דאמר כמאן אי אמרת לר' ישמעאל דבטל כדפריך הכא דאיכא לאוקומי דר' יהודה דאית ביה כזית יחד אבל לרב הונא פריך שפיר כדפי' בקונט': **דאמר כמאן.** וא"ת ודילמא הא דאמר רב הונא ב' חצאי זיתים שישנן על העור העור מבטלו מיירי בלא כנסו אבל כנסו מודה דלא בטל וי"ל דהא פשיטא ולא איצטריך ליה לרב הונא לאשמועינן דעור מבטלן י) (ועוד דהעור מבטלן משמע מתחלה העור מבטל ותו לא מהני להו כנוס): **עור אדם טהור.** כדמפרש טעמא בריש דם הנדה (נדה דף נה.) דלא הוי דומיא דעצם אדם דעור גזעו מחליף: **עורות אביו ואמו שטיחין כו'.** ואע"ג דמת אסור בהנאה ובכל אדם אסור לעשות מעורו שטיחין כו' כ) מ"מ לא הוו גזרי רבנן משום הך חששא שיהיה טמא אלא משום אביו ואמו דחמיר טובא וא"נ לומר דנקט אביו ואמו משום דשכיחי גביה: **אבל רישא טומאה דאורייתא היא.** והשתא חשיב עור אין גזעו מחליף משום דמקומו נעשה צלקת על בשר כדאמרינן פרק דם הנדה (גז"ש): ואם

עין משפט נר מצוה

מג א ב מיי' פ"א מהל' שאר אבות הטומאות הלכה ט ופ"ד מהלכות מאכלות אסורות הלכה כא א] [ופ"ג מהלכות טומאת אוכלין הלכה יא]:

לעזי רש"י

חלדרוב"א. דבשת.
הריצו"ן [היריצו"ן]. קיפוד.
ליתיירד"א [ליישירד"א]. לטאה.
לימצ"א. שבלול.

שיטה מקובצת

א] חדא הויא לך ואמרתה תא חזי: ב] בשפלטתו תחלה לכוליה כזית ביחד: ג] קמ"ל רב הונא דאפי' פלטתו חיה מדנקט העור מבטלן ולא נקט בטלן וכי איתמר דרב הונא בשפלטתו חיה איתמר הס"ד ומה"ד מפני שהעור מבטלן משמע טעמא בעור תליא מלתא ואע"ג דלא בטלינהו איהו הס"ד: ד] ומחסידי דבבל הוה כדאמרי' נמי התם כל תלתין יומין בדיק: ה] ואין זה דוחק כיון דמפרשינן מילתיה דר' יהודה הכי:

מסורת הש"ס

א) לעיל נה: [זבחים כח. נדה נה.], ב) [במשנה איתא ר' יוסי], ג) [פי' גבנון של גמל דבשת גמלים תרגום חטוריי"א דגמליא. ערוך], ד) [שבת קז:], ה) פסחים מו. נדה נה., ו) שבת קז., ז) [נדה נה.], ח) [תענית כב: מגילה כח:], ט) עיין מהר"מ שהאריך על דבור זה, י) [צ"ל ועוד דמשמע דהעור מבטלן ותו לא מהני להו כנוס והשאר נמחק. מהר"מ וע"ש], כ) [ועי' תוס' זבחים עא: ד"ה ובטרפה כתבו דעור המת מותר ע"ש ועי' תוס' נדה נה. ד"ה שמא ותוס' ב"ק י. ד"ה שהסור ותוס' ערכין ד. ד"ה נפשות ותוס' סנהדרין מח. ד"ה משמשין],

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אי אמרת וכו' דר' ישמעאל נמי איכא למימר דבכנסו איירי:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] בעין משפט סי' מ"ג לבסוף. נ"ב ובפ"ד מהל' אבות הטומאות הל' ח:

מוסף רש"י

אלו שעורותיהן כבשרן. לטמא טומאת נבלות (זבחים כח.). ועור הפרסות. מן הארכובה ולמטה (זבחים כח. לעיל נה:). וכולן. כל אלו שמנו חכמים שעורותיהן מטמאין כבשרן מפני שהוא רך ודרכו לאכול (פסחים מו.). שהילך בהן כדי עבודה. דרך עורות לשוטחן לפני דריסת רגלי אדם וזהו תחילת עיבודן (שם) כדרך שרגילין לתת עור לפני דורסן (נדה נה. ע"יש). טהורין. שבטלן מתורת בשר (שם). שמונה שרצים יש להן עורות. ופליג אדרבנן דאמרי האנקה והכח והלטאה והחומט עורותיהן מטמאין כבעדשה כבשרן, אלמא הני ארבעה לית להו עור (שבת קז.). כל זמן שיונק. ועור ראשו רך מולגין אותו ונאכל עמו (פסחים פד.).

ואמר ליה ר' יוחנן כל זמן שיונק או דלמא עולא בן שנתו קאמר בין יונק ובין שאינו יונק ואמר ליה ר' יוחנן בן שנתו והוא שיונק ת"ש ר' יוחנן אמר כל זמן שיונק ואם איתא והוא שיונק מיבעי ליה ש"מ [א]בעא מיניה ריש לקיש מר' יוחנן עור הראש של עגל הרך מהו שיטמא אמר ליה אינו מטמא אמר ליה לימדתנו רבינו אלו שעורותיהן כבשרן ועור הראש של עגל הרך [ב]א"ל אל תקניטני בלשון יחיד אני שונה אותה דתניא השוחט את העולה להקטיר כזית מעור שתחת האליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת אלעזר בן יהודה איש אבלום אומר משום ר' יעקב וכן היה ר' שמעון בן יהודה איש כפר עיכום אומר משום רבי שמעון אחד עור פרסות ואחד עור הראש של עגל הרך ואחד עור של תחת האליה וכל שמנו חכמים גבי טומאה שעורותיהן כבשרן להביא עור של בית הבושת חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת: ועור בית הפרסות: מאי בית הפרסות רב אמר בית הפרסות ממש רבי חנינא אמר רכובה הנמכרת עם הראש: ועור האנקה: [א] תנו רבנן [1]הטמאים [ג]לרבות עורותיהן כבשרן יכול אפי' כולן ת"ל [1]אלה והא אלה אכולהו כתיבי אמר רב למינהו הפסיק הענין וליחשוב נמי תנשמת אמר רב שמואל בר יצחק [ד]רב תנא הוא ותני תנשמת והא תנא דידן לא תני תנשמת [ה]אמר רב ששת בריה דרב אידי תנא דידן סבר לה [ו]כר' יהודה דאזיל בתר גישתא ובגישתא דהלטאה קמיפלגי: וכולן שעיבדן [וכו']: הילך אין לא הילך לא והא תני ר' חייא [א]אוזן חמור שטלאה לקופתו טהורה טלאה אע"ג דלא הילך לא טלאה הילך אין לא הילך לא [א] [ז]כמה כדי עבוד אמר רב הונא אמר רבי ינאי [ב]ארבעת מילין [ח](רבי אבהו משום דריש לקיש אמר) [ט][ג]לגבל [ד]ולתפלה [ה]ולנטילת ידים ארבעת מילין אמר רב נחמן בר יצחק

איבו

וקאמר ליה ר' יוחנן כל זמן שיונק. ואפילו לאחר שנתו דבהנקה נמי תליא מילתא לחדא הוא דבעינן וה"ק ר' יוחנן בבן שנתו שפיר קאמרת דהוי רך אבל הנקה לא הוזכר לפחות דאם פירש בתוך שנתו לא יהא רך אלא להוסיף אפילו לאחר שנתו: **או דילמא עולא בן שנתו קאמר.** אבל הנקה לא מעלה ולא מוריד וקאמר ליה ר' יוחנן אף הנקה נמי בעינן: **כל זמן.** משמע להוסיף בא: **אל תקניטני.** להשיב לי ממנה: **שבלשון יחיד אני שונה אותה.** משנה ולא בלשון סתם משנה שאני אומר אלעזר בן יהודה אמרה כדתניא[ב]: המחשב בדבר שאין דרכו לאכול כגון לאכול למחר דבר שאין דרכו לכך כגון חלב או להקטיר למחר דבר שאין דרכו להקטיר כגון בשר שלמים וחטאת ואשם ושירי מנחה או עור העולה אינה [ג]לא לפסול ולא לפגל עד (א) שישחט לאכול למחר דבר שדרכו לאכול או להקטיר למחר דבר שדרכו להקטיר ועור שתחת האליה הרי הוא כבשר ודבר שדרכו להקטיר קרינא ביה אם עולה היא ומועיל לפגל את הקרבן במחשבת חוץ לזמנו או לפסול במחשבת חוץ למקומו: **וחייבין עליו כרת.** האוכל ממנו אפילו בזמנו: **וכל שמנו חכמים לענין טומאה.** שהוא כבשר שלא מצינו כאן וישנו בבהמה טהורה: **להביא עור בית הבושת.** של נקבה בחטאת או בשלמים והאי דלא מנייה ברישא כי הנך משום דליתיה בעולה ותנא בעולה קאי. אלמא האי תנא הוא דחשיב להו בשר אבל ת"ק לא קרי בשר אלא עור שתחת האליה לחודיה: **עור הפרסות ממש.** ולא עור שעל עצם השוק מן הקרסולים עד הארכובה: **רכובה הנמכרת עם הראש.** כל עור שעל עצם השוק מרכובה התחתונה שחותכין בשעת הפשטת בהמה: **הטמאים.** ה"א יתירא קדריש: **לרבות.** עורות שרצים הרכין שיהו כבשר ומהאי ה"א יתירא נמי רבינן (לעיל דף קיב:) ליגן ורוטבן וקיפה שלהן ועור הרך נמי איתא בהדייהו דהי מינייהו מפקת איהו נמי אוכלא הוא: האי הטמאים בתר דחשבינהו לכולהו כתיב: [ד]**הפסיק הענין.** ולא קאי האי אלה אלא אקרא בתרא האנקה והכח והלטאה והחומט והתנשמת אלה הטמאים וגו' ולאו אקרא קמא דלמינהו האמור בסוף פסוק ראשון הפסיקו לומר שאינן מין אחד אותן האמורים בפסוק ראשון חלוקים מהאמורים בפסוק השני: **וליחשב נמי.** במתניתין: **תנשמת.** דהא איהו נמי בקרא בתרא כתיב: **רב תנא הוא ותני תנשמת.** רב דמשני למינהו הפסיק אלמא הטמאים אכל הני דקרא בתרא קאי תנא הוא ותני תנשמת בעורותיהן כבשרן: **תנא דידן סבר לה כרבי יהודה.** כלומר לא יליף טעמא מהטמאים אלא מסברא דגישתא כל שאין ממש בעורן שהוא רך ואין לו ממש עור קרי בשר כרבי יהודה דאמר הלטאה כחולדה אלמא לאו אקרא סמיך והאי דלא מודי ליה תנא דידן בהלטאה בהא פליגי תנא קמא סבר גישתא דידה לאו גישתא הוא ורבי יהודה סבר גישתא הוא: **שטלאה.** לשון טלאי. אלמא מכיון שנטלה מתורת בשר ונתנה לתורת עור בטלה והאי נמי כיון ששטחן לפני הדורסן או שכרכן על רגלו להלוך בהן אף על פי שלא הילך: **טלאה.** הוי מעשה לבטלו: [ב] **(עבוד) לגבל.** הלש עיסתו בטהרה והוא שכיר לבעל הבית וצריך למים להטביל כליו יטריח עצמו ארבעה מילין עד שיגיע למקוה ויטביל ויותר מכאן אין עליו לטרוח מן הסתם אלא אם כן נותן לו בעל הבית שכר הליכה: **ולתפלה.** המהלך בדרך וגמר בלבו ורוצה ללון מבעוד יום אם יש בית הכנסת לפניו עד ארבעת מילין יטריח וילך שם כדי שיתפלל: **ולנטילת ידים.** לאכילה ואין לו מים ויש מים לפניו לסוף ארבעה מילין ימתין עד שיגיע למים:

איבו

ואם איתא והוא שיונק מבעי ליה. תימה אכתי ה"מ למבעי או דילמא ה"ק עולא בן שנתו בין יונק בין שאין יונק ואמר ליה ר' יוחנן כל זמן שיונק בין בן שנתו בין שאין בן שנתו וי"ל דלא מסתברא דבעי לאיפלוגי כולי האי ולהכי לא בעי הכי וה"ר יעקב מקורבי"ל תירץ דכולה שמעתין סברה דיותר קשה אפילו תוך שנתו כשאין יונק מיונק אחר שנתו ולכך כיון דר' יוחנן כל זמן שיונק קאמר א"כ פשיטא דעולא והוא שיונק קאמר דאי תוך שנתו בין יונק בין שאינו יונק קאמר א"כ כ"ש לאחר שנתו אם הוא יונק דחשיב ליה רך א"כ מה הוסיף ר' יוחנן כל זמן שיונק הא עולא מודה דכל שכן הוא: **עור הראש של עגל הרך מהו שיטמא.** על מעשה היה שואל היאך הלכה דמתני' הוה ידע כדפריך מינה לרבי יוחנן בסמוך: **למינהו הפסיק הענין.** תימה דאמר לעיל (דף קיב:) דהאי הטמאים לאסור ליגן ורוטבן דהתם נמי למינהו הפסיק הענין דפסוק אחד הוא לפירוש הקונט' וי"ל דהכא כל הנהו דממעטינן אית להו גישתא סברא הוא (ב) לאוקומי אהנך דכתיב בתר למינהו ואע"ג דכתיבא תנשמת בהדייהו דיש לה גישתא ומרבינן לה אבל ליגן ורוטבן דלעיל סברא הוא לאוקומי בכולהו: **למינהו הפסיק הענין.** קצת תימה כיון דהפסיק הענין למה לי אלה: (ג) **כרבי יהודה דאזיל בתר גישתא.** פירש בקונטרס דלית ליה דרשה דהטמאים [ה] ולפירושו לא הוי תנא דברייתא לא רבי יהודה ולא בר פלוגתיה ובחנם קאמר רב תנא הוא ופליג דהא תנא דברייתא כוותיה ויש לפרש דכולהו אית להו דרשה דהטמאים ומוקי מסברא רבויא בהנהו דלית להו גישתא ומיעוטא בהנהו דאית להו גישתא ולית להו למינהו הפסיק הענין אבל רב דאית ליה למינהו הפסיק הענין ע"כ פליג עלייהו וחשיב תנשמת: **אוזן חמור שטלאה לקופה טהור.** ונתבטל הבשר שהיה באזן פ"ה דפריך דהכא נמי במתני' להוי סגי בהנחה לפני הדורסן בלא הלוך ותימה א"כ מאי משני טלאה אפילו דלא הילך דאכתי תקשה ליתני במתני' הנחה לפני הדורס בלא הלוך ע"כ נראה דה"פ הילך אין טלאה לא מדלא קתני במתניתין טלאה דס"ד דטלאה גרע מהילך ומשני טלאה אף על גב דלא הילך כלומר כך לי זה כמו זה ואין חדוש בזה יותר מבזה: **לגבל.** פ"ה מי שיש לו לגבל עיסת חבירו בטהרה צריך לטרוח עד ד' מילין להטביל כליו ולפי זה לא קאי לפניו ולאחריו אגבל דאין רגילות להשכיר אדם בדרך לעשות לו עיסה ונראה כפירוש הערוך דפי' אם יש גבל העושה עיסה בטהרה ברחוק ד' מילין ימתין עד שיגיע לאותו גבל ומיירי באדם ההולך בדרך ומיהו מה שפירש בערוך[י] לתפלה לרחוץ ידיו לתפלה אין נראה דהיכי דמי אי דמטא זמן לצלויי הא לייט עלה [כ]אביי בברכות (דף טו.) אמאן דמהדר אמיא בעידן צלותא דכתיב ארחץ בנקיון כפי כל מידי דמנקי ואי לא מטא זמן תפלה מאי איריא ד' מילין אפילו טובא נמי ונראה כפירוש הקונטרס דלענין להתפלל בעשרה איירי ותימה דאמאי לא חשיב עבודה דבסמוך ועוד למאן דחשיב עבודה אמאי לא חשיב שלשים ריס דפרק לא יחפור (ב"ב דף כג.) [ל]דמדת המיל ז' ומחצה ריס ור"ח פי' לתפלה לטבול לתפלתו דאע"ג דקי"ל (לקמן דף קלו:) כרבי יהודה בן בתירא בדברי תורה ה"מ ללמוד ולק"ש אבל לתפלה [מ]לא אי נמי לא סבירא ליה דרבי יהודה בן בתירא ולפירוש ר"ח ניחא דלא חשיב עבודה דלא חשיב אלא הנך תלתא שהן ענין טהרה מאן דחשיב עבודה שהיא כמו מענין טהרה שמטהר העור מן הטומאה ולהכי חשיב לה ולא חשיב ההיא דשלשים ריס:

טהור

עין משפט
נר מצוה

א [מיי' פ"א מהל' אבות הטומאות הל' ט]:
ב [מיי' שם]:
מד ג מיי' פ"ח מהל' בכורים הל' יא:
מה ד מיי' פ"ד מהל' תפלה הל' ב [ג] סמג עשין יט טוש"ע א"ח סי' צב סעיף ד [וטור א"ח סי' רלג]:
מו ה (מיי' פ"ו מהל' ברכות טוש"ע א"ח סימן קסג סעיף א) [בהרמב"ם לא נזכר מזה גם בטור לא נזכר]:

מוסף רש"י

מהו שיטמא. טומאת אוכלין, בתר השתא אזלינן ומטמא או בתר בסוף אזלינן ואינו מטמא (פסחים פד.). **אינו מטמא.** הואיל וסופו להקשות (לעיל עז.). **לימדתנו רבינו כו' ועור הראש של עגל הרך.** אלמא דבתר השתא אזלינן (פסחים שם). **שבלשון יחיד אני שונה אותה.** כלומר יחידאה היא ולא קיימינן כוותיה, דר' שמעון קתני לה ופליגי עליה, דת"ק לא תני אלא עור שתחת האליה לחודיה (לעיל נה:). **חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת.** קרבן שנשחט על מנת לאכול הימנו או להקטיר הימנו חוץ למקום אכילתו, פסול ואין בו כרת לאוכל הימנו כהלכתו, ואם שחטו על מנת לאכול או להקטיר הימנו חוץ לזמנו, פיגול וחייבין עליו כרת האוכל ממנו אפילו כהלכתו, ומקרא נפקא לן בפ"ב דזבחים (כח.) ועור שתחת הזנב רך הוא ונפסל קרבן במחשבת אכילתו כבשר, ובעולה שכולה כליל לא פסלה מחשבת אכילה אלא מחשבת הקטרה (לעיל נה:). **אבלום.** כפר (שם, ושם: איבלים). **להביא עור בית הבושת.** של נקבה, וזה לבדו יש לך להביא עוד אגל קדשים מכל השנויים שם (זבחים כח.) שהרי כל המנויים שם הראויין להיות בעולה שנויין כאן חוץ מזה, עור השליל אינו ראוי להיות בעולה דאין שליל לזכרים (לעיל נו.). **חוץ למקומו.** אם שחט על מנת לאכול מאחת מאלו חוץ למקומו (זבחים כח.). **הטמאים.** אלה הטמאים, בתר והאנקה והכח כתיב ודרשינן ה' יתירה דהטמאים לרבות שעורותיהן כבשרן, וכתיב אלה למעוטי הנך דקרא קמא החולד והעכבר והצב (שבת קז.). **דאזיל בתר גישתא.** לענין טומאה לא יליף מאלה הטמאים אלא ההוא דאית ליה גישתא, שעורו עב ויש לו עור ממש אינו כבשר, ושאינו עב הוי כבשר, והלטאה משום דעורה עב משוי ליה כחולדה (שבת קז:). **לגבל.** המגבל עיסת אחרים בשכר וכלי בעל הבית טמאים, עד ארבע מילין הטריחוהו חכמים לילך למקוה לטבול כליו, וכן **לתפלה,** אם מהלך אדם בדרך ובא עת ללון ולהתפלל, אם יש בית הכנסת לפניו ברחוק ארבע מילין הולך ומתפלל שם ולן שם, וכן לנטילת ידים לאכילה, אם עתיד למצוא מים לפניו בד' מילין הולך לשם ונוטל את ידיו (פסחים מו.).

מסורת הש"ס

א) פסחים פד., **ב)** לעיל נה: ודף עז. [פסחים שם לקמן קלד.], **ג)** [שבת קז.], **ד)** [עירובין נ: וש"נ], **ה)** [גי' הערוך אמר רב אשי תנא דידן וכו' פי' גישתא הוא משמוש העור ביד אם הוא רך או אשון ע"ש ערך גשתא א'], **ו)** [שבת קז:], **ז)** פסחים מו., **ח)** [נ"ל אמר ר' אבהו אמר ר"ל כך איתא בערוך ערך גבל א'], **ט)** (ברכות טו נדה נה) פסחים מו., **י)** ערך גבל א', **כ)** [לפנינו שם איתא רב חסדא], **ל)** [והיא משנה בב"ק עט:], **מ)** [עי' תוס' ברכות כב: ד"ה ולית],

◆

תורה אור השלם

1. אֵלֶּה הַטְּמֵאִים לָכֶם בְּכָל הַשָּׁרֶץ כָּל הַנֹּגֵעַ בָּהֶם בְּמֹתָם יִטְמָא עַד הָעָרֶב: ויקרא יא לא

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לגבל כו' דמדת המיל ז' ומחצה רים. כדאיתא ביומא דף סז ע"א:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה המחשב וכו' ולא לפגל עד שיחשב לאכול למחר: **(ב)** תום' ד"ה למינהו וכו' סברא הוא לאוקומי. נ"ב פי' ה"א דהטמאים: **(ג)** ד"ה כר' יהודה וכו'. נ"ב ועי' במה שכתבו התוס' ריש פרק שמונה שרצים:

◆

הגהות מהר"ב
רנשבורג

א] גמ' כמה כדי עבוד. נ"ב מיי' שם ובפ"ד שם הלכה ח': **ב]** רש"י ד"ה עבוד לגבל. נמחק מלת עבוד:

◆

שיטה מקובצת

א] ת"ר הטמאים. נ"ב עי' תוס' בכורות דף ו' ע"ב: **ב]** כדתניא המחשב לאכול למחר בדבר שאין דרכו בכך כגון לאכול למחר דבר שאין דרכו לאכול כגון חלב: **ג]** או עור העולה אינה מחשבה לא לפסול ולא לפגל: **ד]** למינהו הפסיק הענין ולא קאי האי הטמאים אלא אקרא בתרא האנקה והכח והלטאה והחומט והתנשמת אלה הטמאים וגו' ולאו אקרא קמא דהיינו החולד והעכבר והצב למינהו יש להם עור ואין עורן מטמא כבשר דלמינהו האמור בסוף ראשון הפסיקן: **ה]** ולפיכך לא הוי תנא דברייתא:

איבו אמרה וארבעי אמר בה וחדא מינייהו עבודה (א)א"ר יוסי בר' חנינא לא שנו אלא לפניו אבל לאחריו אפילו מיל אחד אינו חוזר (ב)רב אחא בר יעקב אמר ומינה מיל הוא דאינו חוזר הא פחות ממיל חוזר: ת"ר (ג) ליגיון העובר ממקום למקום ונכנס לבית הבית טמא שאין לך כל ליגיון וליגיון שאין לו כמה קרקפלין ואל תתמה שהרי קרקפלו של ר' ישמעאל מונח בראש מלכים: **מתני'** [א]המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה ובטמאה בדקה ובגסה לשטיח כדי אחיזה ולחמת עד שיפשיט את החזה [ב]המרגיל כולו חבור לטומאה ליטמא ולטמא עור שעל הצואר רבי יוחנן בן נורי אומר אינו חבור וחכ"א [ג]חבור עד שיפשיט את כולו: **גמ'** מכאן ואילך מאי אמר רב [ד]טהור המופשט רבי אסי אמר טפח הסמוך לבשר טמא מיתיבי המפשיט כשיעור הזה מכאן ואילך הנוגע במופשט טהור מאי לאו אפי' בטפח הסמוך לבשר לא לבד מטפח הסמוך לבשר תא שמע בעור שכנגד הבשר טמא עור שכנגד הבשר טמא הא בטפח הסמוך לבשר טהור תנא כל טפח הסמוך לבשר עור שכנגד הבשר קרי ליה ת"ש (ד)המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה ובטמאה בדקה ובגסה לשטיח כדי אחיזה וטפח הסמוך לבשר טהור הכא במאי עסקינן בטפח ראשון תנא כמה כדי אחיזה טפח והא תניא טפחיים אמר אביי טפח [ה]כפול תניא נמי הכי (ה)כמה כדי אחיזה טפח כפול (ו)תנן התם [ו]טלית שהתחיל בה לקורעה כיון שנקרע רובה שוב אינו חבור וטהורה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה [ז]לא שנו אלא בטלית טבולת יום דמיגו דלא חס עלה ואטבלה לא חיים עלה וקרע לה רובה אבל טלית שאינה טבולת יום לא גזרה דלמא לא אתי למיקרעה רובה אמר רבה שתי תשובות בדבר חדא (ז)שמא יאמרו טבילה בת יומא עולה ועוד

עולת

איבו אמרה. להא שמעתא משמיה דריש לקיש והשומע טעה בין איבו לאבהו: **וארבעי אמר בה.** וארבעה דברים היה אומר בה בשיעור ד' מילין: **עבודה.** הא' כדי עבודה דמתניתין: **ליגיון.** גדוד(ח) העוברים להלחם על בית מלחמתם: **קרקפלין.** עור ראש אדם מת וזה למכשפות במלחמה:

מתני' המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה. שחוטה והוא טמא או בטמאה נבלה והוא טהור אם מפשיטו לעשות מן העור שטיח למטה ושלחן [א]דמפשיטו פשוט כדרך שאנו עושין: **כדי אחיזה.** הוי חבור יד להוליא טומאה מן הנבלה אם נוגע בו ולהכניס טומאה לבשר אם טהורה היא וטפי מהכא לא הוי יד להכניס ולהוליא טומאה. ולקמן מפרש כמה כדי אחיזה: **ולחמת.** אם מפשיטו (ט)כפול [ב]לצורך חמת כעין אותן שעושין לצורך דבש ומתחיל מפיה והופכו כלפי זנבה: **עד שיפשיט את החזה.** הוי חבור והנוגע בעור כנוגע בבשר בין ליטמא בין לטמא מפני שהחזה קשה להפשיט מכל האברים: **המרגיל.** שהתחיל לחותכו מרגליה כלפי ראשה ומפשיטה כפול לחמת כולו חבור מפני שהחזה לסוף הפשטו הוא לפיכך כולו חבור והנוגע אף בעור המופשט כנוגע בבשר: **עור שעל הצואר.** מעלמו נפשט לפיכך אינו חבור לעשות המופשט הראשון חבור כדרך שהחזה עושה [ג]דהא כולו חבור דקתני לאו דוקא כולו אלא עד החזה: **גמ' מכאן ואילך.** משהפשיט כדי אחיזה בפשוט על פני כולו לאחר שסדקו מן הצואר עד הזנב באמצעית כדרך המפשיטין והפשיט כדי אחיזה סביבות כולו: **טהור המופשט.** עד מקום חבורו אבל מחבורו ואילך הוא טמא משום שומר כדאמרן [קיח.] בנוגע כנגד הבשר מאחוריו: **טפח.** מן העור המופשט סמוך[ד] למקום חבור סביבות כולו הוי בית יד וטמא מפני שצריך לו שאוחז שם ומושך ומפשיט מאליו ולרב לאו יד חשיב ליה [ה]אא"כ מטלטלין בו את האוכל: **כשיעור הזה.** כדי אחיזה: **בעור שכנגד הבשר.** שלא נפשט עדיין: **בטפח ראשון.** הסמוך לכדי אחיזה כגון שלא הפשיט אלא טפחיים דאותו טפח הסמוך לכדי אחיזה אינו אוחז בו ומושך לפי שנוח לו לאחוז בשפת העור ולמשוך ולא זה ולא זה טוב לו אלא מפשיט בסכין אבל לאחר שהפשיט קצת שלשה טפחים וארבעה והעור המופשט מכביד כלפי מטה אוחז בטפח הסמוך לבשר ומושך וכובד העור מסייעו: יש טפח ששיעורו כפול: **טלית שהתחיל בה לקורעה.** שנטמאה ובא לקורעה לבטלה מתורת טלית ומאחר שאינה ראויה למלאכה הראשונה ואין שמה עליה מטהרת אע"פ שיש בשיריה שלש על שלש ועדיין ראויה לקבל טומאה טהורה מטומאתה ראשונה דומיא דכלי חרס דשבירתו מטהרתו ושבריו מקבלין טומאה כדאמרי' באלו טרפות (לעיל דף נד:) הן וקרקרותיהן ודופנותיהן. ואף על גב דאמר בבהמה המקשה (לעיל דף עג:) שלשה על שלשה שהיה טמא מדרס ומגע הזב וחלקו טהור מן המדרס ועדיין טמא מגע הזב אלמא טומאת א] שלשה על שלשה דחזי ליה לא בטלה מיניה התם הוא דהוו עליה ב' טומאות טומאת מדרס חמורה וטומאת מגע קלה אהניא ליה חלוקה לבטל ממנו טומאת מדרס דתו לא חזי ליה ופשה לה טומאת מגע דחזיא לשלש אצבעות אבל הכא חד שמא הוא כולה טומאה ב] [ו]דשלשה על שלשה היא וקריעה מהניא לבטולי שמא מינה דתו לא פש עלה מידי: **לא שנו אלא בטלית טבולת יום.** שנטמאה והטבילה וצריך להשתמש בה טהרות קודם שיעריב שמשה ולפיכך בא לקורעה דהכא הוא דלא גזרינן דליקרעיה כולה אבל רובא לא דילמא חייס עלה ולא אתי למקרע רובא דכיון דלא חס [ז]עליה אטבילה שהמים קשין לה ולא חס לכך לא חייס עלה נמי וקרע רובא: **אבל.** טמאה ולא הטבילה ובא לטהרה בקריעה זו לא סגי לה ברובא עד שיקרענה כולה: **דילמא לא אתי.** למעבד רובא אלא פלגא ואמר רובא הוא: **חדא.** בטבולת יום ליכא לאוקומה ולהשתמש בה ביום שהטבילה שהרואה אינו מבין בה שנקרעה לטהר וסבור על ידי טבילתה משתמשין בה ויאמרו טבילה בת יומא עולה בלא הערב שמש ועל כרחך מתניתין לאו ביום טבילה עסקינן אלא בשלא הוטבלה כל עיקר וקרעה ביום המחרת לטומאתה דהרואהו משתמש בה אומר שהטבילה אתמול: **ועוד.** דקאמרת גזירה רובה אטו חציה:

עולת

טהור המופשט. למאי דפירש בקונטרס דסבר רב דכל יד שאין מטלטלין בו את האוכל אינו יד תימה דלמאי עד כדי אחיזה חשיב יד טפי ונראה משום דבכדי אחיזה ואילך יכול לאחוז בבשר עצמו ולטלטלו אי נמי משום דכל זמן שלא הפשיט כדי אחיזה הוא קשה להפשיטו ופעמים שמניחו כך וצריך לו לטלטלו ממקום למקום אבל משהפשיט כדי אחיזה שוב אין קשה להפשיט ואין זז משם עד שיפשיט כולו וכן בחמת עד שיפשיט את החזה לפי שהחזה קשה להפשיט ולכך לפעמים מניחו כך שעה אחת ותוך כך יצטרך לטלטלו אבל משהופשט החזה [ח](א) אין דרך להניחו כך ועוד יש לפרש טעמא דרב דאמר מכאן ואילך טהור המופשט מפני שכדי אחיזה צריך העור להיות יד לצורך הפשטה אבל ביותר מכדי אחיזה לא לפי שאם מחזיק בשפת העור אין יכול למשוך בכח ולהפשיט ובכדי אחיזה סמוך לבשר אין יכול להחזיק בידו העור היטב ולמשוך הלכך עד [כדי] אחיזה יכול להחזיק ולמשוך בשפת העור טפי לא כדפי' הקונט' גבי הא דמשני בסמוך ההוא בטפח ראשון שכשהפשיט (י)שלשה טפחים שאין יכול להחזיק לא בשפת העור ולא באמצע העור וי"מ כולה מתני' משום שומר דעד כדי אחיזה הוי חבור וכ"ש פחות אם נגע שרץ בעור המופשט מכניס טומאה לבשר משום שומר ואע"ג דאמר לעיל (דף קיח.) דעור כנגד הבשר דוקא הוי שומר הכא חשיב כנגד הבשר כיון דחשיב הכל כמחובר וכן לחמת כל זמן שהחזה מחובר חשיב הכל מחובר אבל משום יד אין לפרש דלרב אסי דאמר טפח סמוך לבשר טמא משום יד (ב) דלחמת אמאי כל העור חבור לא היה לטמא אלא טפח הסמוך לחזה דמאי שנא בין חזה לשאר אברים אלא ודאי משום שומר הוי דחשיב כל העור מחובר וכן לשון דהרי זה חבור משמע דהוי משום שומר דביד מה שייך לשון חבור והכי מוכח בת"כ דתניא התם בנבלתה ולא במפשיט לשטיח כדי אחיזה ולחמת עד שיוציא כל החזה יכול שאני מוציא פחות מכשיעור ת"ל יטמא אלמא דטעמא דשטיח כדי אחיזה הוי משום שומר דהא מיטמא דרשינן לעיל (שם) שומר דנבלה ויד דריש לעיל מלכם כך פי' הרב רבינו יעקב מאורלינ"ש ואין הגי' כן בת"כ ולפי פירושו לא מטמא בת"כ וגם בשמעתין אלא עד כדי אחיזה ולא כדי אחיזה בכלל דהיינו פחות מכשיעור שמזכיר לשם: **בפירוש** ר"ח גרסינן בטפח הסמוך לבשר טמא ופריך לרב דאמר טהור המופשט ומשני הכא במאי עסקינן בטפח ראשון פירוש טפח ראשון כשמתחיל להפשיט העור עד כדי אחיזה וטפח הוי טפח כפול כמו שמפרש בסמוך ופרושי קא מפרש עד כמה כדי אחיזה היינו טפח סמוך לבשר: **טלית** שהתחיל בה לקורעה כו'. פר"ת כיון שנקרע רובה הויא טהורה למפרע מתחלת קריעה ולשון שהתחיל לקורעה משמע כפירושו ומה שקשה לפירוש הקונטרס מפורש בפרק בהמה המקשה (לעיל דף עג: ד"ה בשעת):

עולת

מסורת הש"ס

א) [פסחים מו. ברכות טו. ע"ש], ב) [בפסחים מו. איתא אמר רב אחא ומינה מיל הוא דאינו], ג) (בכורות ט פסחים ג) [תוספתא פ"ח ה"ו], ד) [תוספתא ספ"ח], ה) [תוספתא שם], ו) כלים פכ"ח מ"ח, ז) שבת טז:, ח) בס"א נוסף: הגוים, ט) [כלומר שהעור נשארת כפולה כמות שהיא בלא שטוח. תי"ט], י) [נ"ל ב'],

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה טהור וכו' אבל משהופשט החזה שוב אין קשה להפשיט ואין דרך להניחו כך: (ב) בא"ד משום יד קשה דלחמת אמאי כל העור חבור לא היה לו לטמא אלא טפח:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה טלית וכו'. ואע"ג דאמר בבהמה המקשה שלשה על שלשה שהיה טמא וכו' אלמא טומאת שלש על שלש דחזי ליה וכו' כצ"ל: ב] בא"ד כולה טומאה דשלש על שלש היא וכו'. כצ"ל וכ"ה במ"ל פכ"ג מהל' כלים הל' יא ד"ה תנן וכו':

מוסף רש"י

איבו אמרה. ר' איבו אמרה להא מילתא משמיה דריש לקיש ולא ר' אבהו אמרה (פסחים מו.). **לא שנו אלא לפניו.** אנטילת ידים ואתפלה דמהלך בדרך קאי, דאילו גבל ילך עד ד' מילין דמה יש לו להפסיד (שם). **ומינה.** מהא דר' יוסי בר חנינא דאמר בהדיא אפילו מיל אינו חוזר, דוקא מיל קאמר הא פחות ממיל חוזר (שם).

עין משפט נר מצוה

מז א ב ג ד ה מיי' פ"א מהלכות שאר אבות הטומאות הל' י:

מח ו ז מיי' פכ"ג מהל' כלים הלכה יא:

שיטה מקובצת

א] אם מפשיטו לעשות מן העור שטיח למטה ושלחן לשכב עליו או לישב עליו דמפשיטו פשוט כדרך שאנו עושין לא הוי העור חבור לבשר שהנוגע בעור לאו כנוגע בבשר דמי אלא כדי אחיזה הוי חבור וכו': ב] ולחמת אם מפשיטו כפול שלם לצורך חמת: ג] כדרך שהחזה עושה דהאי כולו חבור: ד] סמוך לבשר למקום חבור סביבות: ה] ולרב לאו יד חשיב ליה דאין יד אלא א"כ: ו] דשלש על שלש היא וקריעה: ז] דכיון דלא חס עלה ואטבלה והמים קשים לה ולא חייס לכך לא חייס עלה נמי: ח] אבל משהופשט החזה כהופשט כולה דמי ואין דרך להניחו כך וכו':